

Les Comes

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Zona nord-est del municipi. Prop ctra de la Pobla a Ribes
Emplaçament Ctra.La Pobla a Ribes, passat 1 km trobem el cementiri, agafar la pista que s'inicia al seu costat.

Coordenades:

Latitud: 42.24897
Longitud: 1.98731
UTM Est (X): 416459
UTM Nord (Y): 4677916

Classificació

Número de fitxa 08166 - 44
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Popular
Segle XVII-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08165A002000810000GF
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 04/06/2009 - 02:00

Descripció

Aquesta masia està situada a les costes que s'aixequen per sobre la carretera que de la Pobla condueix a Campdevàrol; a pocs quilòmetres del nucli, s'hi arriba per la pista que s'agafa just al costat del cementiri; la

vessant obra cap al sud i presenta força desnivell. Les Comes està formada per un variis edificis, alguns dels quals són de nova construcció. De les dues cases que hi ha, una és de factura nova, és la de majors dimensions. L'altra situada al costat est de l'anterior, de mides més petites, és una construcció de cronologia moderna, probablement d'entorn al segle XVIII; és de planta rectangular, tres nivells i coberta a dos vessants amb el carener perpendicular a la façana principal que obra al sud. L'edifici està construït en una zona amb fort desnivell fet que determina que la façana principal tingui major alçada, i que hi hagi dues portes d'accés a peu pla, una a la façana sud i l'altra al mur oest. Ambdues obertures són de constitució similar, però la principal de mides més grans; són fetes amb muntants de grans blocs de pedra picada i per llinda una amb arc rebaixat, la sud, i l'altra, llinda plana (oest), totes amb maó massís col·locat a plec de llibre. La resta d'obertures són senzilles, la majoria amb llinda de fusta. Les obertures de la façana principal estan distribuïdes de manera ordenada i simètrica, amb tres registres per planta, al centre obertures més destacades, a planta baixa la porta d'entrada i a la resta finestres més grans. Està construïda amb grans blocs picats formant les cantoneres i els murs de paredat irregular, amb pedres de mides molt variades. La porta secundària, la del mur de ponent obra a l'era, que queda situada entre aquest edifici, la part posterior de la casa nova i un petit porxo també de factura recent. Entre les diferents construccions es poden veure algunes parts que són murs originals, o sigui que no han estat construïts recentment.

Observacions:

Fa anys es van fer importants obres, entre les quals la construcció d'una casa nova.

Història

Les referències a la casa de les Comes es remunten a l'època medieval, depenia del monestir de Santa Maria de Lillet i es trobava dins de la zona coneguda com Vilacorba. Les notícies referides a la família Comes s'inicien el 1221 quan consta Guillem de Comes, al qual els preveres Ramon de Falgars i Pere de Falgars, redimeixen i enfranqueixen a favor de l'església de Santa Maria de Lillet, a ell i a tots els seus descendents per 8 ss. (SERRA VILARÓ:1991: VOL.I,52). Al 1266 en el testament de Berenguer de Vilacorba, trobem a Maria Comes, neboda d'aquest, i Maria, fill de Ferrer de Comes, a cadascuna li deixa 50 ss.(SERRA VILARÓ:1991: VOL.I,55 i 486). La primera referència directa del mas, és del 1288, en un document d'establiment del mas Comes fet pel pavorde Berenguer de Vila, i entre els que el subscriuen hi consten el cavaller Guillem de Vilacorba i Guillem de Vila. (SERRA VILARÓ:1991: VOL.I,56) El 1299 consta la venda d'unes terres al mas Comes de Vilacorba feta per Bernat de Puig. (SERRA VILARÓ:1991: VOL.I,57). A la carta de població i franqueses de la Pobla de Lillet del 1297, s'esmenta a Jaume de Comes entre les persones que Ramon d'Urtx, senyor de Mataplana i Hug de Mataplana, reconeixen com a que "habiten i poblen "la nostra població o castellet, que està construït i edificat en el lloc de Pujol, dintre la parròquia de Santa Maria de Lillet," (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.I,317; i VVAA:1985;78). En el testament del cavaller Ramon de Pinós, datat el 1313, trobem deixes a Ramon de Comes, el qual consta com a cunyat seu. (SERRA VILARÓ:1991: VOL.I,106). El 8 de maig de 1388, un grup d'homes de la parròquia de Santa Maria de Lillet, entre els quals hi havia "Guilelmus de Comes", demanaren al bisbe de la Seu d'Urgell, que davant l'estat d'abandonament en que es trobava l'església de Sant Serni de Merolla, fós censurada i que tots els seus objectes es portessin a l'església de Santa Maria de Lillet, on inaugurarien un altar dedicat a Sant Serni. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.I,70) El 1415 trobem que el mas Comes de la parròquia de Lillet estava sota jurisdicció de Jaume de Vilarrasa, rector de Santa Cecília, per un benefici que aquest tenia de Santa Maria de Falgars, aquest fet comportava que els habitants del mas estiguessin considerats homes propis i solius de dit benefici amb redempció personal i de la prole; aquest fet determinà alguns problemes quan una filla es volgué casa fora, ja que el senyor volia cobrar remença; no es coneix com es resolgué del tot, però el senyor concedí absolució de remença a totes les donzelles del mas que es casessin. (SERRA VILARÓ:1991: VOL.II,335). El 1429, esment a un tal P. Comes com a ferrer de la

Pobla.(II, 409) El 1440 P. Comes consta com a cònsol de la Pobla de Lillet, junt amb Guillem Morer, aquests i a altres personalitats, se'ls donà plena potestat per refer i ordenar el que fós necessari per tal de reparar les artilleries del castell de la Pobla de Lillet, davant el perill d'atac dels francesos.(SERRA VILARÓ: 1989: VOL.I,227). També al fogatge de 1497 apareix la referència a "En Comes". (IGLÉSIES:1991:268) A més, al 1573, les Comes forma part d'un conjunt de masades de la parròquia del monestir de Santa Maria de Lillet que van haver de col·laborar en la reparació de l'església i el monestir arran de les bregues tingudes ente la família Cadell i la Riembau. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.III,184). Posteriorment, en un cadastre de 1735 (el document és una còpia de 1847), a la nota 201 (i la 220, està repetida) s'esmenta "Casa de Francesch Tubau, dita Les Comes, consisteix en dos aposentos, afronta de llevant i demés parts ab terras del dit duenyo. És de la tercera qualitat".(Arxiu Municipal de la Pobla de Lillet, caixa 619). La casa de Comes també s'esmenta en el llistat de masies del llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. n°63.1856 n° 32" (ACBR) de 1856.

Bibliografia

BOIXADER, P. (1997: 34-36): "Inventari de les cases de pagès de la vall de Lillet". L'Erol, núm. 53, primavera 1997. ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

SERRA VILARÓ, J. (1989): Baronies de Pinós i Mataplana. Reproducció facsímil de l'obra de 1930, editat el 1989 pel Centre d'Estudis Baganesos.

